

Lovforslag nr. L 101. Fremsat den 11. december 1980 af indenrigsministeren

Forslag

til

Civilforsvarslov

Kapitel I

Civilforsvarets opgaver og organisation

§ 1. Civilforsvaret skal ved forebyggende og afhjælpende foranstaltninger tilvejebringe en civil beskyttelse af liv og ejendom mod følgerne af krigshandlinger.

Stk. 2. I fredstid skal civilforsvaret yde bistand i katastrofetilfælde og under andre tilsvarende forhold, der gør offentlig indgriben nødvendig. Indenrigsministeren kan fastsætte regler herom.

§ 2. Civilforsvaret består af det statslige civilforsvar, derunder civilforsvarskorpset, jfr. stk. 2, det kommunale civilforsvar samt sygehusberedskabet, jfr. kapitel IV a i lov om sygehusvæsenet.

Stk. 2. Civilforsvarskorpset skal løse civilforsvarsopgaver i områder, der er ramt af større krigsskader, og yde bistand i områder, der er ramt af begrænsede krigsskader.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om

- 1) civilforsvarets organisation,
- 2) landets inddeling i civilforsvarsregioner og
- 3) opgavefordelingen og samarbejdet mellem det statslige civilforsvar, det kommunale civilforsvar og de myndigheder, der er ansvarlige for sygehusberedskabet.

§ 3. Indenrigsministeren er øverste administrative myndighed for det statslige civilforsvar.

Stk. 2. Civilforsvarsstyrelsen leder det statslige civilforsvar.

Stk. 3. Det statslige lokale civilforsvar hører under politimestrene, jfr. § 15.

§ 4. Kommunerne leder det kommunale civilforsvar, jfr. §§ 16–26.

§ 5. Indenrigsministeren kan med foreninger, organisationer og private personer indgå aftale om, at der overdrages dem civilforsvarsmæssige opgaver.

Kapitel II

Civilforsvarets personel

§ 6. Civilforsvarets personel omfatter:

- 1) faste befalingsmænd,
- 2) befalingsmænd af reserven,
- 3) værnepligtige befalingsmænd og menige,
- 4) civilt ansatte,
- 5) frivillige i civilforsvarskorpset,
- 6) frivillige uden for civilforsvarskorpset og
- 7) civilforsvarspligtige, jfr. §§ 12–13.

Stk. 2. Under krig eller andre ekstraordinære forhold kan det i stk. 1, nr. 1, 2, 4, 5 og 6, nævnte personel ikke ved opsigelse bringe deres pligt til at gøre tjeneste i civilforsvaret til ophør.

Stk. 3. Afskedigede faste befalingsmænd samt befalingsmænd af reserven, der ikke på anden måde er forpligtet over for civilforsvaret, står under krig eller andre ekstraordinære forhold til rådighed for civilforsvaret indtil udløbet af det år, i hvilket de fylder 65 år.

Stk. 4. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om overførsel af civilforsvarspersonel til anden tjeneste inden for civilforsvaret.

Værnepligtige

§ 7. Indenrigsministeren fastsætter antallet af værnepligtige, der årligt indkaldes til civilforsvaret, og fastsætter tjenestetidens længde. Denne kan ikke overstige tjenestetiden for hærens værnepligtige.

Stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter regler om uddannelse af værnepligtige under tjenesten og om tjenestens tilrettelæggelse.

§ 8. Værnepligtige, der er overført til civilt arbejde, kan efter indenrigsministerens bestemmelse efter ansøgning i stedet gøre værnepligtstjeneste i civilforsvaret.

§ 9. Værnepligtige i civilforsvarskorpset er med hensyn til kvarter, forplejning, beklædning, løn, fribefordring og lignende undergivet regler, som svarer til dem, der gælder for hærens værnepligtige.

Stk. 2. For øvrige værnepligtige i civilforsvaret fastsætter indenrigsministeren regler om de forhold, der er nævnt i stk. 1.

§ 10. De værnepligtige står til rådighed for civilforsvaret indtil udløbet af det år, i hvilket de fylder 50 år. Indenrigsministeren kan fastsætte regler herom.

Frivillige i civilforsvarskorpset

§ 11. For frivillige i civilforsvarskorpset kan indenrigsministeren fastsætte regler om uddannelse og indkaldelse samt om de forhold, der er nævnt i § 9, stk. 1. Personer, der er eller har været frivillige i civilforsvarskorpset, står til rådighed for dette indtil udløbet af det år, i hvilket de fylder 50 år, medmindre ministeren bestemmer andet.

Civilforsvarspligtige

§ 12. Den, der har bopæl eller ophold her i landet, kan fra og med det år, i hvilket han fylder 16 år, til og med det år, i hvilket han fylder 65 år, pålægges at gøre tjeneste i civilforsvaret (civilforsvarspligt), såfremt særlige omstændigheder gør det påkrævet. Indenrigsministeren kan fastsætte regler herom.

Stk. 2. Den, der skal møde ved det militære forsvar i tilfælde af krig eller andre ekstraordinære forhold, er ikke omfattet af stk. 1.

§ 13. Den, der er ansat i stat, kommune eller i koncessioneret selskab, skal udføre de civilforsvarsopgaver, som pålægges ham.

Fritagelse for mødepligt

§ 14. Forsvarsministeren bestemmer, hvem der kan fritages for mødepligt ved det militære forsvar for at kunne indgå i civilforsvaret.

Stk. 2. Indenrigsministeren bestemmer, hvem der kan fritages for mødepligt ved civilforsvaret for at kunne udføre frivillig tjeneste i hjemmевærnet.

Stk. 3. Indenrigsministeren bestemmer, hvem der kan fritages for mødepligt ved civilforsvaret for under krig eller andre ekstraordinære forhold at kunne forblive i anden virksomhed af livsvigtig betydning.

Kapitel III

Det lokale civilforsvar

Det lokale statslige civilforsvar

§ 15. Politimesteren varetager efter regler fastsat af indenrigsministeren følgende opgaver:

- 1) evakuering,
- 2) varsling af civilbefolkningen,
- 3) afspærring og bevogtning i forbindelse med løsning af civilforsvarets opgaver,
- 4) tilsyn med mørklægning og
- 5) andre civilforsvarsopgaver, som indenrigsministeren efter forhandling med justitsministeren henlægger til politiet.

Stk. 2. Indenrigsministeren bestemmer, hvem der varetager opgaverne efter stk. 1 i de politikredse, hvor det kommunale civilforsvar er samordnet efter §§ 23 og 24.

Det kommunale civilforsvar

Organisation

§ 16. Kommunens civilforsvar hører under kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan bestemme, at kommunalbestyrelsen skal nedsætte en civilforsvarskommission, der varetager ledelsen af civilforsvaret på kommunalbestyrelsens vegne.

Stk. 3. Civilforsvarskommissionen består af borgmesteren (formand), 4 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen, hvoraf mindst

2 skal være medlemmer af kommunalbestyrelsen, politimesteren og 2 medlemmer valgt af sådanne frivillige organisationer, med hvilke indenrigsministeren har truffet aftale, jfr. § 5.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan uden for de områder, der er nævnt i § 24, bestemme, at civilforsvarskommissionen sammenlægges med brandkommissionen til en beredskabskommission med den i stk. 3 nævnte sammensætning. De 2 medlemmer, som er valgt af de frivillige organisationer, har ikke stemmeret i sager vedrørende brandvæsenet. Beredskabskommissionen varetager ledelsen af civilforsvaret på kommunalbestyrelsens vegne.

Stk. 5. § 20 i lov om kommunernes styrelse finder tilsvarende anvendelse på civilforsvarskommissionen og beredskabskommissionen. I tilfælde af stemmelighed gør formandens stemme udslaget.

Stk. 6. Civilforsvarsstyrelsen skal underrettes om kommunalbestyrelsens beslutning efter stk. 4.

Opgaver

§ 17. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en plan for kommunens civilforsvars organisation og omfang. Planen skal godkendes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal tillige udarbejde en beredskabsplan for kommunens civilforsvar.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om planlægningen af det kommunale civilforsvar.

§ 18. Kommunens civilforsvar skal bestå af en hjælpetjeneste, der kan modtage, indkvartere og forpleje evakuerede.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan bestemme, at hjælpetjenesten i kommuner med bymæssigt bebyggede områder tillige skal omfatte en brandtjeneste, en reservevandsforsynings-tjeneste, en redningstjeneste, en rydningstjeneste og en teknisk tjeneste. Denne hjælpetjenestes opgave er at afbøde følger af krigshandlinger af begrænset omfang og yde øjeblikkelig indsats ved mere omfattende skader.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om hjælpetjenestens organisation og virksomhed.

§ 19. Kommunalbestyrelsen varetager vedligeholdelse og drift af offentlige beskyttelsesrum, lokale kommandocentraler og lokale øvelsesanlæg.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med bedriftværn, jfr. § 27, og boligværn, jfr. § 28, efter regler fastsat af indenrigsministeren.

§ 20. Indenrigsministeren kan bestemme, at kommunalbestyrelsen skal varetage andre civilforsvarsopgaver end dem, der er nævnt i §§ 17-19.

Civilforsvarsvedtægt

§ 21. Kommunalbestyrelsen udfærdiger en vedtægt om kommunens civilforsvars virksomhed og organisation. Vedtægten skal godkendes af indenrigsministeren og være offentligt tilgængelig.

Borgmester og civilforsvarsleder

§ 22. Kommunalbestyrelsen udnævner en civilforsvarsleder, der på borgmesterens vegne leder det personel, der indsættes til løsning af kommunens civilforsvarsopgaver.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om civilforsvarslederens uddannelse.

Samordning

§ 23. To eller flere kommunalbestyrelser kan samordne deres civilforsvar og ansætte en fælles civilforsvarsleder.

Stk. 2. En samordning af civilforsvaret skal godkendes af indenrigsministeren.

Stk. 3. Samordningen kan ophæves, når de deltagende kommuner er enige herom, eller når indenrigsministeren tillader det.

§ 24. Kommunalbestyrelserne i Københavns og Frederiksberg kommuner samt kommunalbestyrelserne i kommunerne i Københavns amtsrådskreds skal samordne deres civilforsvar. Samordningen skal godkendes af indenrigsministeren, der i tilfælde af uenighed mellem kommunalbestyrelserne skal fastsætte samordningens indhold.

Stk. 2. I det i stk. 1 nævnte område varetages opgaverne efter §§ 17–22 af en fælles civilforsvarskommission, hvis sammensætning fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan godkende eller bestemme, at kommuner i Frederiksborg og Roskilde amtsrådskredse tilslutter sig samordningen efter stk. 1.

§ 25. Personel og materiel fra det lokale civilforsvar kan efter regler, der fastsættes af indenrigsministeren, kræves stillet til rådighed for civilforsvaret uden for vedkommende lokale område.

§ 26. Indenrigsministeren kan fastsætte regler for, i hvilket omfang staten deltager i udgifterne ved opgaverne efter §§ 18 og 20, uddannelse af det ikke-statslige civilforsvarspersonel, foranstaltninger i henhold til § 25 og etablering af kommunale øvelsesanlæg.

Kapitel IV

Bedriftværn og boligværn

§ 27. Efter regler, der fastsættes af indenrigsministeren, skal offentlige og private virksomheder træffe foranstaltninger til virksomhedernes beskyttelse under krigsforhold (bedriftværn). Disse foranstaltninger skal have et sådant omfang, at virksomheden ved egne hjælpemidler umiddelbart kan bekæmpe virkningerne af begrænsede krigsskader.

Stk. 2. Virksomheden afholder udgifterne i forbindelse med bedriftværn.

§ 28. Indenrigsministeren kan bestemme, at der i områder med tættere bebyggelse skal træffes foranstaltninger til beskyttelse under krigsforhold (boligværn). Inden for disse områder skal bygningers ejere tilrettelægge en hjælpetjeneste, således at beboerne selv umiddelbart kan afbøde virkningerne af begrænsede krigsskader. Regler om boligværn fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Bygningsejeren afholder udgifterne i forbindelse med boligværn. Indenrigsministeren kan dog bestemme, at staten delvis afholder udgifterne.

Kapitel V

Ekspropriation og påbud

§ 29. Indenrigsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan til brug for civilforsvaret iværksætte ekspropriation af privat ejendom, herunder befordringsmidler.

Stk. 2. Ved ekspropriation kan der erhverves ejendomsret eller brugsret eller pålægges rådighedsindskrænkninger.

Stk. 3. I mangel af mindelig overenskomst afgør taksationsmyndighederne efter lov om offentlige veje spørgsmålet om erstatning for ekspropriation.

Stk. 4. En taksationskommissions afgørelse kan ikke indbringes for domstolene, før muligheden for prøvelse ved overtaksationskommission er udtømt.

Stk. 5. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om ekspropriationens gennemførelse og om sagens behandling for taksationsmyndighederne.

§ 30. Enhver skal rette sig efter de påbud, der udstedes af civilforsvaret.

Stk. 2. Enhver skal ved ordre om evakuering inden for de givne frister forlade opholdsstedet og begive sig ad de anviste veje til de udpegede indkvarteringsområder.

§ 31. Ved ordre til mørklægning skal enhver straks gennemføre denne i det omfang, der fastsættes af myndighederne.

Stk. 2. Ansvar for og udgifterne ved gennemførelse af mørklægning påhviler den, der som ejer, lejer eller bruger har rådighed over den pågældende lyskilde.

§ 32. Indenrigsministeren kan påbyde kontrol med genstande eller midler, der kan anvendes i civilforsvarsøjemed, samt fastsætte regler for og udstede forbud imod handel med eller reklamering for sådanne genstande eller midler.

§ 33. Civilforsvarsstyrelsen kan såvel hos offentlige myndigheder som hos private personer og virksomheder kræve oplysning om, hvilke civilforsvarsforanstaltninger, der er truffet eller agtes udført, samt i øvrigt sådanne oplysninger, som skønnes nødvendige til løsning af opgaver, der står i forbindelse med civilforsvaret.

§ 34. Såfremt der med andre stater indgås aftale om gensidig bistand i tilfælde af katastrofer i fredstid, kan indenrigsministeren bestemme, at civilforsvarspersonel, der har pligt til at medvirke i det indenlandske beredskab for katastrofer i fredstid, skal forrette tjeneste uden for landets grænser.

Kapitel VI

Straffebestemmelser og disciplinarmidler

Værnepligtige

§ 35. Medmindre disciplinarmidler bringes i anvendelse, jfr. § 37, stk. 1, straffes den til civilforsvarstjeneste indkaldte værnepligtige med bøde, hæfte eller fængsel i indtil 1 år, såfremt han:

- 1) nægter at gøre civilforsvarstjeneste,
- 2) udebliver eller uberettiget fjerner sig fra tjenestestedet,
- 3) ikke efterkommer en foresats tjenstlige befaling eller
- 4) i øvrigt undlader at efterkomme de pligter, som tjenesten medfører.

Stk. 2. I krigstid kan straffen stige til fængsel i indtil 2 år.

Stk. 3. Sagerne behandles som politisager. Reglerne om beslaglæggelse og ransgning i retsplejelovens kapitel 72 og 73 kan anvendes i samme omfang som i statsadvokatsager.

Stk. 4. Enhver foresat i civilforsvaret kan anholde en værnepligtig, når denne ikke efterkommer den foresattes tjenstlige befaling, og det skønnes nødvendigt af hensyn til disciplinen at anholde ham.

§ 36. Indenrigsministeren bestemmer, i hvilket omfang strafafsoning og ulovligt fravær skal medføre eftertjeneste eller hjemsendelse med henblik på fornyet indkaldelse. Eftertjenesten kan ikke overstige afsoningstiden og den tid, den pågældende har været ulovligt fraværende.

Stk. 2. Den, der to gange er dømt eller har vedtaget bøde for at nægte at gøre civilforsvarstjeneste, jfr. § 35, stk. 1, nr. 1, hjemsendes og kan ikke senere indkaldes.

Disciplinarmidler

§ 37. I stedet for mindre straffe efter § 35 skal anvendes disciplinarmidler, medmindre omstændighederne taler derimod.

Stk. 2. Disciplinarmidler kan ikke indbringes for retten.

§ 38. Som disciplinarmidler kan anvendes belæring, tilrettevisning, arbejde og efterøvelse i en del af fritiden, fremstilling, vagt eller anden tjeneste uden for orden, fratagelse af friheder samt overflytning til anden tjeneste.

Stk. 2. Medfører anvendelse af disciplinarmidler indgreb i adgangen til at forlade tjenestestedet efter tjenestens ophør, må dette ikke ske for længere perioder end 3 dage ad gangen med mindst 1 dags mellemrum mellem perioderne, og anvendelsen må ikke udstrækkes ud over 14 dage.

Stk. 3. Indenrigsministeren fastsætter regler om anvendelse af disciplinarmidler, herunder regler om samtidig anvendelse af flere disciplinarmidler.

Stk. 4. Indenrigsministeren bestemmer, hvem der skal have myndighed til at anvende disciplinarmidler, og omfanget af denne myndighed.

§ 39. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, kan forlange udståelsen udsat i indtil 2 × 24 timer efter meddelelsen om disciplinarmidlet.

Disciplinarnævn og ankenævn

§ 40. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, kan forlange sagen forelagt for et disciplinarnævn til afgørelse.

Stk. 2. Disciplinarnævnets afgørelse kan såvel af den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, som af den, der har pålagt disciplinarmidlet, forlanges forelagt et ankenævn til afgørelse. Ankenævnets afgørelse kan ikke indbringes for domstolene eller indenrigsministeren.

Stk. 3. Disciplinarnævnet består af en dommer som formand samt to andre medlemmer, hvoraf den ene så vidt muligt skal være en talsmand og af samme grad som den, der er blevet pålagt disciplinarmidlet, medens den anden skal være dennes foranstående.

Stk. 4. Ankenævnet, der oprettes af indenrigsministeren, består af en formand og to andre medlemmer. Formanden skal være landsdommer eller opfyldte de almindelige betingelser for at kunne beskikkes som

landsdommer. De øvrige medlemmer er en statsadvokat, der udpeges af justitsministeren, og en advokat, der udpeges af Advokatrådet.

Stk. 5. Indenrigsministeren fastsætter regler for udpegning af disciplinarnævnets medlemmer og for disciplinarnævnets og ankenævnets virksomhed.

§ 41. Indbringelse af et disciplinarmiddel for disciplinarnævnet eller ankenævnet har ikke opsættende virkning på udståelsen, medmindre andet bestemmes af vedkommende nævns formand.

Stk. 2. Et disciplinarmiddel kan indbringes for disciplinarnævnet eller ankenævnet inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om disciplinarmidlet, henholdsvis om disciplinarnævnets afgørelse. Vedkommende nævns formand kan bestemme, at der skal ses bort fra overskridelse af klagefristen, når der er særlig grund hertil.

Andet civilforsvarspersonel

§ 42. §§ 35–41 gælder også for det i § 6, stk. 1, nr. 1, 2 og 5, nævnte personel. Disciplinarmidlerne arbejde og efterøvelse i en del af fritiden, fremstilling, vagt eller anden tjeneste uden for orden og fratagelse af friheder kan dog ikke anvendes på de personer, der er nævnt i § 6, stk. 1, nr. 1 og 2, medmindre de er elever på en af civilforsvarets skoler.

Stk. 2. Under krig eller andre ekstraordinære forhold gælder §§ 35–41 også for det personel, der er nævnt i § 6, stk. 1, nr. 4, 6 og 7.

Øvrige straffebestemmelser

§ 43. Den, der under krig eller andre ekstraordinære forhold forsætligt misbruger eller undlader at respektere det kendemærke, hvis anvendelse i henhold til en af Danmark tiltrådt mellemfolkelig overenskomst er forbeholdt civilforsvaret, straffes med bøde, hæfte eller fængsel i indtil 12 år.

§ 44. Den, der, uden at forholdet falder ind under § 43, uberettiget benytter civilforsvarets kendetegn eller uniformer eller benytter kendetegn eller uniformer, der har en sådan lighed med disse, at forveksling let kan

finde sted, straffes efter § 132 i borgerlig straffelov.

Stk. 2. Med bøde eller hæfte straffes den, der uberettiget benytter civilforsvarets signaler eller benytter signaler, som har en sådan lighed med disse, at en forveksling kan finde sted.

Stk. 3. Under skærpene omstændigheder kan straffen efter stk. 2 stige til fængsel i indtil 2 år.

Stk. 4. Sagerne behandles som politisager.

§ 45. Undladelse af at efterkomme påbud eller forbud i medfør af § 12, stk. 1, § 13, § 30, § 31, stk. 1, og §§ 32–34, straffes med bøde eller hæfte, for så vidt højere straf ikke er hjemlet i den øvrige lovgivning.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan i forskrifter, udstedt i medfør af denne lov, fastsætte straf af bøde, hæfte eller under skærpene omstændigheder fængsel i indtil 2 år for overtrædelse af bestemmelserne i forskrifterne.

Stk. 3. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, anpartsselskaber, andelselskaber og lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Stk. 4. Sagerne behandles som politisager.

Kapitel VII

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 46. Loven træder i kraft den 1. januar 1982.

Stk. 2. Lov om civilforsvaret, jfr. lovbekendtgørelse nr. 468 af 20. september 1976, ophæves.

Stk. 3. Administrative forskrifter, der er udstedt i medfør af lov om civilforsvaret, jfr. lovbekendtgørelse nr. 468 af 20. september 1976, og tidligere civilforsvarslovgivning, forbliver i kraft, indtil de afløses af regler udstedt i medfør af denne lov.

Stk. 4. Overtrædelse af forskrifter, der er opretholdt i henhold til stk. 3, straffes med bøde eller hæfte, for så vidt forholdet ikke medfører højere straf efter den øvrige lovgivning. Under særlige forhold kan straffen stige til fængsel i indtil 2 år. Sagerne behandles som politisager.

Stk. 5. I de kommuner, der i medfør af § 20, jfr. § 21, i lov om civilforsvaret, jfr. lov-

bekendtgørelse nr. 468 af 20. september 1976, er udpeget som civilforsvarsområder, anses bestemmelse for truffet efter § 16, stk. 2, og efter § 18, stk. 2, medmindre indenrigsministeren bestemmer andet.

§ 47. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som landsdelenes særlige forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets formål.

Lovforslaget tilsigter at styrke mulighederne for en samordning af det kommunale civilforsvar og det kommunale brandvæsen. Lovforslaget indebærer samtidig en omlægning af statens deltagelse i finansieringen af visse kommunale civilforsvarsforanstaltninger. Lovforslaget hviler for så vidt på indstillinger, afgivet i betænkning 860/1979 om civilforsvar og brandvæsen.

Lovforslaget forudsætter en samtidig gennemførelse af 2 andre lovforslag, der ligeledes har den nævnte betænkning som grundlag. Det drejer sig dels om forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet, hvorved regler om sygehusvæsenets civilforsvarsopgaver (sygehusberedskabet) indarbejdes i sygehusloven, dels om forslag til lov om ændring af brandloven, hvorved denne på linie med civilforsvarsloven muliggør en samordning mellem det kommunale brandvæsen og civilforsvar.

Lovforslaget er endelig resultat af en teknisk og redaktionel revision af den gældende civilforsvarslov.

2. Civilforsvarsloven af 1949.

Lov nr. 152 af 1. april 1949 om civilforsvaret, der hviler på betænkning af 13. maj 1948 om civilforsvarets organisation, fastsætter en ramme for opbygning og opretholdelse af civilforsvaret. Ansvarer herfor fordeler loven mellem staten, kommunerne og private. Indenrigsministeren har på en række områder bemyndigelse til at fastsætte bestemmelser om opgavernes varetagelse, værnepligtsforhold m. v.

Ved lov nr. 80 af 9. marts 1962 ændredes 1949-lovens formålsparagraf, således at civilforsvarets opgaver afgrænsedes over for det civile beredskab, der blev etableret ved lov nr. 342 af 23. december 1959. Samtidig fik civilforsvaret som opgave at stå til rådighed ved løsning af fredstidskatastrofer. 1962-loven gav endvidere hjemmel til at anvende værnepligtige i det lokale civilforsvar, og nogle

opgaver, som hidtil havde påhvilet politiet (hjelpestationer, forplejnings- og indkvarteringsordninger ved evakuering), overførtes til kommunerne.

Ved lov nr. 175 af 30. april 1969 gennemførtes ændringer af civilforsvarsloven som konsekvens af kommunalreformen.

Endelig er civilforsvarsloven blevet ændret ved lov nr. 325 af 26. juni 1975. Lovændringen harmoniserede reglerne om straf og disciplinarmidler med de tilsvarende regler for militære værnepligtige.

3. Lovforslagets baggrund.

3.1. Administrationsdepartementets rapport om civilforsvaret.

Efter aftale med indenrigsministeriet iværksatte administrationsdepartementet i begyndelsen af 1975 et udredningsarbejde til vurdering af, om det statslige og lokale civilforsvars opgaver, virksomhed og organisation var tilrettelagt hensigtsmæssigt i forhold til de midler, der måtte ventes stillet til rådighed. Forholdet mellem civilforsvaret og det fredsmæssige katastrofeberedskab blev samtidig taget op til overvejelse med henblik på, om der kunne opnås fordele ved en mere omfattende samordning end hidtil, eventuelt ved en hel eller delvis organisatorisk samling af disse tjenester.

Baggrunden for at gennemføre undersøgelsen var blandt andet de senere års begrænsninger i statens bevillinger til civilforsvaret. Desuden havde indenrigsministeriets arbejdsgruppe vedrørende dobbeltadministration i 1973 over for indenrigsministeriet rejst spørgsmål om en nærmere samordning af samfundets krigsmæssige og fredsmæssige beredskab og om nogle byrde- og opgaveomlægninger på civilforsvarsområdet.

Administrationsdepartementets »Rapport om civilforsvar m. v.« blev offentliggjort i august måned 1976. Rapporten påpegede bl. a. besparelsesmuligheder ved en nedsættelse af uddannelsesstiden for de værnepligtige og anbefalede et lokalt beredskab omfattende det nuværende brandvæsen og civilforsvar som kommunale opgaver.

3.2. Betænkningerne af 1979 om civilforsvaret.

Administrationsdepartementets rapport om civilforsvaret blev forelagt for forsvarsministeriet, indenrigsministeriet, justitsministeriet og miljøministeriet. På baggrund af en række indvendinger, som disse ministerier rejste i anledning af rapporten, nedsatte indenrigsministeriet i september måned 1977 et udvalg med deltagelse af de interesserede myndigheder og organisationer. Udvalget, som blev organiseret med et styringsudvalg og 4 arbejdsgrupper, blev anmodet om at foretage en nærmere vurdering af rapportens forslag og på en række områder om selv at udarbejde nye forslag. Styringsudvalgets betænkning om civilforsvar og brandvæsen m. v. (bet. 860/1979) forelå i december 1978. Den indeholder en samlet stillingtagen til de 4 arbejdsgruppers indstillinger, der er indeholdt i betænkning 861/1979 om integration af civilforsvar og brandvæsen, betænkning 862/1979 om uddannelse af værnepligtige i civilforsvaret, betænkning 863/1979 om beskyttelsesrum og betænkning 864/1979 om opgave- og byrdefordeling.

Styringsudvalgets overvejelser om en række besparelsesmuligheder gav anledning til, at der med virkning fra finansåret 1980 er gennemført en besparelse på 20 mill. kr. på civilforsvarets budget. Der henvises til Anm. II til forslag til finanslov for 1980, § 13.4. Besparelsen er opnået ved en nedsættelse i antallet af årlige indkaldelser af værnepligtige til civilforsvaret, svarende til 250 årslønninger til menige og 24 årslønninger til værnepligtige befalingsmænd. Antallet af årgange i CF-korpsets mobiliseringsstyrke er samtidig forhøjet fra 12 til 15. Besparelsen kunne gennemføres inden for rammerne af den gældende civilforsvarslov, og det var en forudsætning for besparelsen, at målsætningen for civilforsvarskorpset skulle være uændret. Endvidere opretholdtes en udrykningsvagt på de 7 civilforsvarskaserner. Tjenestetiden for CF-værnepligtige er uændret 8 måneder for korpsværnepligtige og ca. 1 måned + 100 timer for de såkaldte § 31-værnepligtige (værnepligtige, der tildeles det lokale civilforsvar).

Styringsudvalgets overvejelser af indstillingerne i delbetænkningerne om henholdsvis integration af civilforsvar og brandvæsen (bet. 861/1979) og opgave- og byrdefordeling (bet. 864/1979) konkluderer i anbefalinger om ændringer af lovgivningen. Disse dele af udvalgsovervejelserne gengives i afsnit 4.1. og 4.2.

4. Betænkningerne og lovforslaget.

4.1. Samordning af civilforsvar og brandvæsen.

Betænkning 860/1979 om brandvæsen og civilforsvar m. v. tager s. 32 ff. stilling til overvejelserne i betænkning 861/1979 om integration af civilforsvar og brandvæsen.

Udvalget mener, at en samordning eller integration af civilforsvar og brandvæsen ikke vil medføre varige *besparelser* af betydning. Et fællesskab kan imidlertid have andre fordele i henseende til det fredsmæssige og det krigsmæssige beredskab. Udvalget anviser ikke nogen generel model for en organisatorisk integration, men nævner som udgangspunkt for overvejelser i de enkelte kommuner, at et bygningsmæssigt fællesskab kan tilstræbes, og at samordningsspørgsmålet overvejes i tilknytning til lederskifte i brandvæsen eller civilforsvar.

Med hensyn til den *politiske ledelse* af det lokale brandvæsen og civilforsvar, der for de større kommuners vedkommende er henlagt under henholdsvis en brandkommission og en civilforsvarskommission, har udvalget overvejet spørgsmålet om en nedlæggelse eller sammenlægning af kommissionerne. Udvalget har vurderet to skitser vedrørende dette spørgsmål.

Den ene skitse bevarer kommissionerne, men indfører en adgang til sammenlægning af dem til én beredskabskommission efter vedkommende kommunalbestyrelses bestemmelse. En sammenlægning kan efter udvalgets opfattelse medvirke til at styrke den politiske koordination af de to beslægtede, omend langt fra sammenfaldende områder og endvidere bidrage til en forenkling af kommunernes politiske udvalgsstruktur.

Den anden skitse er en udvalgsmodel, hvorefter kommissionernes opgaver overtages af kommunalbestyrelsen i henhold til den almindelige styrelsesordning for kommunerne, således at den umiddelbare politiske styring varetages af et eller flere stående udvalg, eventuelt ét nyoprettet stående beredskabsudvalg. Denne model svarer til den almindelige struktur inden for kommunernes styrelse.

Udvalget foretrækker kommissionsmodellen kombineret med en adgang til sammenlægning af kommissionerne som anført. Udvalget finder, at denne model bedst sikrer forbindelserne til politiet og for civilforsvarets vedkommende tillige til de frivillige organisationer. Modellen medfører i øvrigt ikke styringsmæssige vanskeligheder.

Indenrigsministeriet kan tilslutte sig, at der søges lovhjemmel til at sammenlægge brand- og civilforsvarskommissionen. Lovforslagets § 16 indeholder en bestemmelse, der med visse ændringer svarer til betænkningens forslag.

4.2. Forenkling af civilforsvarslovens tilskudsregler.

Betænkning 860/1979 tager s. 91 ff. stilling til overvejelserne i betænkning 864/1979 om en omlægning af byrdefordelingen mellem staten og kommunerne for visse civilforsvarsaktiviteter m. v.

Udvalgets flertal finder, at byrdefordelingsmæssige hensyn ikke taler imod en omlægning til tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier på disse områder. Ligeledes finder udvalgets flertal, at den

fornødne styring vil kunne varetages på en tilfredsstillende måde for staten og kommunerne uden specialtilskuddene, og at en tilskudsomlægning formentlig vil give sig udslag i en væsentlig administrativ forenkling på alle niveauer. Der var dog enighed om, at en omlægning til tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier ikke bør foretages for så vidt angår udgifter til materiel og mundering samt til uddannelse af værnepligtige, frivillige og andet personale ved det kommunale civilforsvar.

Forslaget er i overensstemmelse hermed.

På de områder, der foreslås finansieret ved omlægning til objektive udgiftsbehovskriterier, ydes for tiden følgende tilskud:

FL 1980

a. Lønudgifter

Til kommunernes CF-personale, jfr. civilforsvarslovens § 28, stk. 3.

Tilskuddet udgør 10,200 mill. kr.

b. Udgifter til drift og vedligeholdelse af anlæg.

1) Offentlige beskyttelsesrum, jfr. civilforsvarslovens § 25.

Tilskuddet udgør 1,140 mill. kr.

2) Civilforsvarsområdernes kommandocentraler, jfr. civilforsvarslovens § 25.

Tilskuddet udgør 1,725 mill. kr.

3) Lokale øvelsesanlæg, jfr. civilforsvarslovens § 31, stk. 7.

Tilskuddet udgør 2,482 mill. kr.

I alt 15,547 mill. kr.

4.3. Sygehusberedskabet.

Betænkning 860/1979 om brandvæsen og civilforsvar tager s. 83 ff. stilling til overvejelserne i betænkning 864/1979 om sygehusberedskabet og finansieringen af dette.

Betænkningen anbefaler, at bestemmelserne om sygehusberedskabet overføres til sygehusloven og tilpasses til dennes regler om sygehusplanlægning, samtidig med, at sygehuskommunerne overtager det økonomiske ansvar for sygehusberedskabet.

Der henvises til det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsen.

Efter forslaget til civilforsvarslov er sygehusberedskabet fortsat en del af civilforsvaret, jfr. forslagens § 2.

5. Lovforslagets økonomiske konsekvenser.

Lovforslaget medfører ikke i sig selv udgiftsstigninger for stat eller kommuner.

Lovforslagets vedtagelse kan muligvis give anledning til, at en række kommuner tager spørgsmå-

let om visse aktivitetsudvidelser, der har været sat i bero på dette lovforslags vedtagelse, op til fornyet overvejelse. Såfremt staten hurtigt skal forsyne disse kommuner med civilforsvarsfaciliteter, vil de for staten hermed forbundne meromkostninger i finansåret 1982 efter civilforsvarsstyrelsens skøn udgøre mellem 10 og 15 mill. kr. Kommunernes egne udgifter i forbindelse hermed vil efter civilforsvarsstyrelsens skøn blive af en størrelsesorden på ca. 4-5 mill. kr.

6. Udtalelser over lovforslaget.

Lovforslaget har været forelagt for en række ministerier og styrelser samt Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen i Danmark, Københavns og Frederiksberg kommuner samt personaleorganisationerne inden for civilforsvaret.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til kapitel I

F.t. civilforsvarslov

Kapitlet omhandler civilforsvarets målsætning og myndigheder.

I modsætning til gældende civilforsvarslov fastsætter forslaget ikke bestemmelser vedrørende det statslige civilforsvars centrale organisation bortset fra, at civilforsvarsstyrelsen og civilforsvarskorpset fortsat vil være lovfæstet. Endvidere indebærer lovforslaget, at civilforsvarsrådet (gældende lovs § 5, stk. 1) ophæves, da rådets reelle betydning med årene er blevet stedse mindre. Det er ikke anset for nødvendigt at medtage bestemmelsen i gældende lovs § 5, stk. 3, om afgivelse af redegørelser til folketingets udvalg vedrørende det civile beredskab. Endelig bortfalder den lovfæstede pligt (lovens § 4) til forhandling mellem ministrene, da der forhandles mellem ministerierne om fælles anliggender, uden at udtrykkelige lovpåbud herom er fornødne.

Bestemmelserne om de statslige og kommunale civilforsvarsmyndigheder tilsigter at skabe klarhed i kompetencerne mellem disse. Bet. 861/1979 om integration af civilforsvar og brandvæsen indeholder s. 56 ff. en fremstilling af forholdet mellem de centrale myndigheder og det kommunale beredskab, hvoraf fremgår, at gældende civilforsvarslov og det regelsystem, der er fastsat i henhold dertil, efterlader nogen uklarhed med hensyn til, hvilken styring statens centrale civilforsvarsledelse kan anvende over for kommunerne.

Efter lovforslaget henhører det kommunale civilforsvar under kommunalbestyrelsen, og der er herefter kun adgang til at pålægge kommunerne civilforsvarsmæssige opgaver og pligter på de områder, loven fastsætter.

Til § 1

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 1, idet civilforsvaret dog umiddelbart efter forslaget har fredsmæssige opgaver.

Til § 2

Stk. 1 nævner civilforsvarets hovedbestanddele.

Stk. 2 fastsætter målsætningen for civilforsvarskorpsets krigstidsopgaver overensstemmende med gældende lovs § 6, stk. 2. Derimod normeres korpsets organisation ikke i lovforslaget; bestemmelser om korpsets skoler og om befalingsmænd forudsættes fastsat administrativt.

Efter de gældende planer for civilforsvarskorpset vil dette i krigstid blive organiseret i 3 kolonner i Jylland, 1 sektion på Fyn, 5 kolonner og 1 sekti-

on på Sjælland samt 1 sektion på Bornholm. Endvidere vil der blive organiseret en materieltjeneste. I krigstid består en kolonne af 54 faste befalingsmænd og reservebefalingsmænd samt 1.068 værnepligtige befalingsmænd og menige, medens en sektion består af 30 faste befalingsmænd og reservebefalingsmænd samt 534 værnepligtige befalingsmænd og menige. De samlede styrker i civilforsvarskorpset vil således efter mobilisering omfatte i alt ca. 500 faste befalingsmænd og reservebefalingsmænd samt ca. 10.300 værnepligtige befalingsmænd og menige.

Stk. 3 præciserer indenrigsministerens kompetence til at fastsætte generelle regler vedrørende civilforsvarets organisation og opgavefordeling, herunder dets ledelse under krig.

Til § 3

Bestemmelsen omhandler de statslige civilforsvarsmyndigheder.

Til § 4

Bestemmelsen fastslår, at det kommunale civilforsvar hører under kommunerne.

Til § 5

Bestemmelsen, der med redaktionelle ændringer svarer til gældende lovs § 41, opretholder hjemmen til den mellem indenrigsministeren og Civilforsvars-Forbundet - Danske Kvinders Beredskab truffene aftale om bistand til løsning af særlige civilforsvarsopgaver.

Til § 6

Stk. 1 opregner civilforsvarets personalekategorier, jfr. gældende lovs §§ 8, 9, 13, 23, 28-31 og 41.

Nr. 1. Omfatter de tjenestemandsansatte befalingsmænd i civilforsvarskorpset og de kommunalt ansatte civilforsvarsledere, civilforsvarsinspektører og civilforsvarsassistenter.

Nr. 2. Omfatter civilforsvarets reservebefalingsmænd.

Nr. 3. Omfatter de værnepligtige befalingsmænd og menige i såvel civilforsvarskorpset som uden for civilforsvarskorpset.

Nr. 4. Omfatter alle de civile (ikke-uniformerede), der er ansat i civilforsvaret.

Nr. 5. Afløser gældende lovs § 13, stk. 1, og bevarer dermed muligheden for at indføre en ordning svarende til forsvarets konstabellordning.

Nr. 6. Omfatter bl. a. medlemmer af Civilforsvars-Forbundet – Danske Kvinders Beredskab.

Stk. 2 og 3, der er nye, tilsigter at hindre at civilforsvaret svækkes i en krigs- eller krisesituation som følge af stor afgang af personel.

Stk. 4 udvider hjemlen i gældende lovs § 7, stk. 1 om overførelse af mandskab uddannet i civilforsvarskorpset til anden tjeneste til også at omfatte andet civilforsvarspersonel.

Til § 7

Bestemmelsen afløser gældende lovs § 9, stk. 2, § 10 og § 31. Der er ikke med lovforslaget tilsigtet en ændring af den nuværende uddannelsesstruktur og tjenestetid for de værnepligtige.

Stk. 1 bemyndiger indenrigsministeren til at fastsætte antallet af værnepligtige, der årligt indkaldes til såvel civilforsvarskorpset, jfr. gældende lovs § 9, stk. 2, som til det øvrige civilforsvar, og til at fastsætte tjenestetidens længde.

Stk. 2 svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 9, stk. 2, § 10 og § 31, stk. 3–6.

Til § 8

Bestemmelsen afløser gældende lovs § 9, stk. 3, og muliggør, at civile værnepligtige kan overføres til tjeneste også uden for civilforsvarskorpset under forudsætning af, at de i øvrigt opfylder betingelserne herfor.

Til § 9

Stk. 1 svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 12. Med hensyn til kvarter, beklædning og friheder kan fuldstændig parallellitet med hærens værnepligtige ikke opnås på grund af forskelle i opgaver og vagtforpligtelser samt i de faktisk til rådighed stående indkvarteringsmuligheder.

Stk. 2 svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 31, stk. 6.

Til § 10

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 11 og § 31, stk. 2, og gælder fortsat også for værnepligtige, der overføres fra civilforsvarskorpset til anden civilforsvarstjeneste, jfr. gældende lovs § 7, stk. 1, sammenholdt med § 11.

Til § 11

Bestemmelsen afløser gældende lovs § 13, stk. 2 og 3.

Til § 12

Bestemmelsen viderefører hjemmelen i gældende lovs § 29 til at pålægge personer mellem 16 og 65 år civilforsvarstjeneste, herunder tjeneste i sygehusberedskabet, i det omfang fornødent personel ikke kan fremskaffes på anden måde gennem værnepligtssystemet eller ad frivillighedens vej.

Til § 13

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 30.

Til § 14

Stk. 1 svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 32, stk. 2.

Stk. 2 er ny og imødekommer et praktisk behov for i særlige tilfælde at tillade civilforsvarsmødepligtige at indtræde i hjemmeværnet.

Stk. 3 svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 32, stk. 3.

Til § 15

Bestemmelsen afløser gældende lovs § 16. Politimesterens tilsyn med de i lovens §§ 19 og 33 nævnte hjælpetjenester og bedriftværn udenfor de hidtidige civilforsvarsområder foreslås overført til kommunalbestyrelsen, jfr. forslagets § 17.

Stk. 1, nr. 4, lovfæster en tilsvarende bestemmelse i aftale af oktober 1978 om »Bestemmelser for samarbejdet mellem civilforsvaret og politiet«.

Bestemmelsen i gældende lovs § 16 om signal-tjeneste foreslås ophævet som overflødig, da det efter forholdets natur påhviler såvel kommunalbestyrelsen som politimesteren at oprette den signal-tjeneste, der er nødvendig af hensyn til løsningen af de opgaver, der er pålagt dem efter civilforsvarsloven. En bestemmelse svarende til gældende lovs § 18 er ikke medtaget i forslaget, da det ligeledes af forholdets natur følger, at det personel, der stilles til politimesterens rådighed, står under dennes ledelse.

Til § 16

Bestemmelsen træder i stedet for §§ 19–21 i gældende lov.

Stk. 1 fastslår, at det kommunale civilforsvar hører under kommunalbestyrelsen. Dermed er ci-

vilforsvarskommissionens kompetence ligesom de stående udvalgs kompetence afledt fra kommunalbestyrelsen. Civilforsvarskommissionen er dog ikke et stående udvalg, da den ikke udelukkende består af medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2 gør adgangen til at nedsætte en civilforsvarskommission uafhængig af, om kommunen er civilforsvarsområde, da dette begreb foreslås ophævet. Det forudsættes, at kommunalbestyrelserne i de hidtidige civilforsvarsområder fortsat nedsætter civilforsvarskommissioner.

Stk. 3 afløser gældende lovs § 21, stk. 1. Det foreslås, at antallet af kommissionsmedlemmer, der udpeges af kommunalbestyrelsen, forhøjes med 2 kommunalbestyrelsesmedlemmer til i alt 4 repræsentanter for kommunen. Udvidelsen af den kommunale repræsentation bringer på dette punkt civilforsvarskommissionens sammensætning i overensstemmelse med sammensætningen af brandkommissionen og muliggør dermed oprettelse af en beredskabskommission efter forslaget *stk. 4*. Samtidig styrkes den kommunale indflydelse i civilforsvarskommissionen. Forslaget er i overensstemmelse med betænkning nr. 860/1979, jfr. almindelige bemærkninger afsnit 4.1.

Det foreslås endvidere, at civilforsvarslederen, jfr. forslaget § 22, ikke længere skal være medlem af civilforsvarskommissionen, jfr. i øvrigt bemærkningerne til *stk. 5*. Det anses ikke for stemmende med de kommunale styrelsesregler at bevare civilforsvarslederens medlemskab, da han er ansat under kommunalbestyrelsen.

Stk. 4 giver kommunalbestyrelsen adgang til at sammenlægge civilforsvarskommissionen med brandkommissionen til en beredskabskommission. Beredskabskommissionens sammensætning, der fremgår af *stk. 3*, er i overensstemmelse med det forslag til sammensætning, der er indeholdt i betænkning nr. 860/1979 om civilforsvar og brandvæsen m. v., jfr. i øvrigt almindelige bemærkninger, afsnit 4.1. Det er en forudsætning, at der samtidig ved en ændring i brandloven skabes hjemmel til, at brandkommissionen kan sammenlægges med civilforsvarskommissionen.

Der er ikke som i betænkningens lovudkast medtaget en udtrykkelig bestemmelse om, at politimesteren og repræsentanterne for de frivillige civilforsvarsorganisationer ikke har stemmeret i kommunale bevillingsspørgsmål, idet bevillingsmyndigheden tilkommer kommunalbestyrelsen, jfr. § 39 i lov om kommunernes styrelse.

Stk. 5 skaber hjemmel til, at civilforsvarslederen kan få tilladelse til at overvære civilforsvarskom-

missionens eller beredskabskommissionens møder, jfr. forslag til lov om ændring af lov om kommunernes styrelse, der forventes vedtaget i indeværende folketingssamling, og som ved en ændring af den kommunale styrelseslovs § 20 giver de stående udvalg adgang til at tillade, at kommunalt ansatte overværer udvalgsmøder med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m. v.

Til § 17

Bestemmelsen omhandler den kommunale civilforsvarsplanlægning, der hidtil er gennemført som et led i kommunernes civilforsvarsopgaver, jfr. gældende lovs §§ 19 og 22.

En række kommuner har udarbejdet civilforsvarsplaner og beredskabsplaner jfr. bet. 861/1979 s. 60 ff. Det foreslås, at alle kommuner forpligtes til at foretage en sådan planlægning.

Stk. 1 bestemmer, at en civilforsvarsplan skal vise omfanget af og organisationen i kommunens civilforsvar.

Stk. 2 omhandler en beredskabsplan, der vil omfatte de foranstaltninger, der skal iværksættes for at klargøre kommunens civilforsvar til indsats.

Til § 18

Bestemmelsen omhandler de kommunale civilforsvarsopgaver, der er omfattet af gældende lovs § 19, stk. 1, og § 22, nr. 1.

Stk. 1 omhandler hjælpetjenesten, der forudsættes koordineret med politiets evakueringsopgaver, jfr. forslaget § 15, stk. 1, nr. 1. Gældende lovs benævnelse »socialtjeneste« bortfalder.

Stk. 2 giver indenrigsministeren adgang til at udvide den kommunale hjælpetjenestes opgaver svarende til, hvad der er hjemlet i gældende lovs § 22, nr. 1. Beslutningen om udvidelse af de kommunale civilforsvarsopgaver forudsættes truffet efter forhandling med kommunalbestyrelsen.

Efter bestemmelsen skal civilforsvarsforanstaltningernes karakter og omfang afpasses til behovet i den enkelte kommune. Som kriterium herfor anvendes som hidtil »bymæssigt bebygget område«.

Ved afgørelsen af, hvornår der i civilforsvarsmæssig forstand foreligger et »bymæssigt bebygget område«, har man ikke blot lagt vægt på bebyggelsens tæthed, men også på områdets beliggenhed, indbyggerantallet, »udsathedsgraden« og særlig risiko. Visse områder, der ikke efter almindelig opfattelse kan karakteriseres som »bymæssigt bebygget«, er efter den nævnte praksis udpeget som civilforsvarsområder.

Det vil ikke fremover være civilforsvarsmæssigt nødvendigt eller hensigtsmæssigt at opbygge en organisation som forudsat i gældende lovs § 22 i alle områder, der efter hidtidig praksis har kunnet betegnes som bymæssigt bebyggede.

En hensigtsmæssigt tilrettelagt hjælpetjeneste kræver en sammenhængende bebyggelse og et befolkningsunderlag, der gør det muligt at opbygge et civilforsvar af en sådan størrelse og sammensætning, at det kan foretage en rimelig taktisk indsats og etablere den for indsatsen nødvendige kommando- og signaltjeneste. Dette svarer til et område med sammenhængende bebyggelse og i almindelighed ikke under 5.000 indbyggere. Fremtidig praksis vil blive afpasset hertil. Spørgsmålet om, i hvilket omfang civilforsvarsforanstaltningerne fortsat skal gennemføres i hidtidige civilforsvarsområder, må for de helt små civilforsvarsområders vedkommende bero på en konkret vurdering af forholdene.

Til § 19

Stk. 1 fastsætter, at kommunerne som hidtil vedligeholder de offentlige beskyttelsesrum, jfr. gældende lovs § 22, nr. 5, samt lokale kommandocentraler og øvelsesanlæg, hvis vedligeholdelse påhviler kommunerne efter § 22, nr. 6 i gældende lov.

Med hensyn til finansieringen, jfr. gældende lovs § 25, henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 4.2. og til forslaget § 26.

Stk. 2 omhandler kommunens civilforsvarsmæssige tilsynsopgaver og svarer med de ændringer, der følger af forslaget § 15, til gældende lovs § 22, nr. 2 og 3. Bestemmelsen i gældende lovs § 22, nr. 4, om signaltjeneste foreslås ophævet, jfr. bemærkningerne til § 15.

Udtrykket »boligværn« erstatter »karréværn«.

Til § 20

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 22, nr. 6.

Til § 21

Bestemmelsen, der er ny, pålægger kommunalbestyrelsen at vedtage en vedtægt om civilforsvarets virksomhed og organisation. Fremgangsmåden ved vedtægternes tilblivelse svarer til, hvad der gælder for kommunernes styrelsesvedtægter, jfr. § 2, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse. Det kommunale civilforsvar får herved et vedtægtsmæssigt grundlag ligesom det kommunale brandvæsen, for

hvilket der i medfør af brandlovens § 3 skal udfærdiges vedtægter.

Til § 22

Stk. 1 omhandler civilforsvarslederens opgaver i katastrofetilfælde og afløser gældende lovs § 23, stk. 2, nr. 2. Civilforsvarslederen har ledelsen af det civilforsvarsmandskab, der fra anden side stilles til kommunens rådighed i katastrofetilfælde, f. eks. fra civilforsvarskorpset og fra andre kommuners hjælpetjeneste.

Stk. 2, der er ny, omhandler civilforsvarslederens uddannelse.

Til § 23

Bestemmelsen, der er ny, åbner mulighed for overenskomstmæssig mellemkommunal samordning af det kommunale civilforsvar i overensstemmelse med forslag i betænkning nr. 861/1979 om integration af civilforsvar og brandvæsen side 126-127.

Stk. 2. Det forudsættes, at samordningen sker som et kommunalt fællesskab i overensstemmelse med den kommunale styrelseslovs § 60, og at fællesskabet som sådant godkendes af den kommunale tilsynsmyndighed.

Til § 24

Bestemmelsen erstatter gældende lovs § 24 og indebærer ikke realitetsændringer med hensyn til den nuværende civilforsvarsordning i Storkøbenhavn. Der foreslås i stk. 3 tilvejebragt hjemmel til, at kommuner i Frederiksborg og Roskilde amtsråds kredse tilslutter sig civilforsvarssamordningen i Storkøbenhavn. En sådan tilslutning forudsættes i givet fald at ske efter den pågældende kommunes eget ønske.

Det findes imidlertid hensigtsmæssigt, at det under særlige omstændigheder kan bestemmes, at en kommune skal tilslutte sig den storkøbenhavnske samordning, hvis det af hensyn til såvel kommunens eget civilforsvarsberedskab som civilforsvarsordningen i det storkøbenhavnske område må anses for påkrævet. En sådan bestemmelse forudsættes kun truffet efter forhandling med den pågældende kommunalbestyrelse.

Til § 25

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 37, stk. 1. Det er forudsat,

at den myndighed, der får stillet materiel og personale til rådighed, afholder udgifterne herved.

Til § 26

Finansieringen af civilforsvarsopgaverne påhviler efter lovforslaget som udgangspunkt vedkommende kompetente myndighed. Bestemmelsen opretholder dog gældende lovs adgang til at yde statstilskud til visse ikke-statslige civilforsvarsaktiviteter. Med hensyn til tilskud, der omlægges til tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier, henvises til afsnit 4.2. i de almindelige bemærkninger.

Til § 27

Bestemmelsen, der afløser gældende lovs § 33, overlader til indenrigsministeren at fastsætte nærmere regler for oprettelse af bedriftværn. Spørgsmålet om samordning af arbejdsmiljø-, brand- og bedriftværnsforanstaltninger er for tiden genstand for overvejelser på grundlag af en anbefaling i betænkning 861/1979, side 143.

Til § 28

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 34. Udtrykket »boligværn« erstatter »karréværn«.

Til § 29

Bestemmelsen erstatter § 35 i gældende lov. Forslaget indebærer, at ekspropriationserstatning i mangel af mindelig overenskomst fastsættes af en taksationskommission, jfr. § 57 i lov om offentlige veje (lovbekendtgørelse nr. 585 af 20. november 1975). Taksationskommissionens afgørelse kan indbringes for en overtaksationskommission, jfr. § 58 i samme lov. Dermed bortfalder de i civilforsvarsloven hjemlede vurderingskommissioner og det særlige civilforsvarsvurderingsnævn, hvis sagsantal har været yderst begrænset. Regler i henhold til stk. 5 fastsættes efter forhandling med ministeren for offentlige arbejder.

Til § 30

Bestemmelsen erstatter § 38 i gældende lov. Udover redaktionelle ændringer indebærer forslaget, at indholdet af gældende lovs § 38, stk. 3, 2. og 3. punktum, overføres til indkvarteringsloven. Forslag til ny indkvarteringslov påregnes fremsat i indeværende folketingssamling.

Gældende lovs § 38, stk. 2, foreslås ophævet som overflødig.

Til § 31

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 39.

Til § 32

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til § 40 i gældende lov. Indenrigsministerens adgang til at kontrollere og regulere foreslås udvidet til at gælde genstande og midler, der »kan anvendes« i civilforsvarsøjemed, medens det efter gældende lov alene er genstande og midler, der er angivet som »bestemt til« sådan anvendelse, der kan inddrages under kontrol og regulering som anført. Muligheden for at begrænse misbrug forbedres med den ændrede formulering. Regelfastsættelse i medfør af bestemmelsen vil ske efter forhandling med arbejdsministeriet med henblik på at sikre koordinering i relation til arbejdsmiljøloven.

Til § 33

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 3.

Til § 34

Bestemmelsen er ny. Den åbner mulighed for indgåelse af gensidige aftaler med andre stater om civilforsvarsindsats i tilfælde af fredstidskatastrofer, f. eks. stormflodskatastrofer. Sådanne aftaler forudsættes indgået med henblik på indsats omkring landegrænsen.

Til § 35

Stk. 1-3 svarer til § 42, stk. 1-3, i gældende lov, idet dog henvisningen i stk. 3 til retsplejelovens kapitel 68 og 69 er udgået. Baggrunden er, at anholdelse og varetægtsfængsel efter den ved lov nr. 243 af 8. juni 1978 gennemførte ændring af retsplejeloven ikke længere er knyttet til sondringen mellem politi- og statsadvokatsager.

Stk. 4 svarer til § 15 i militær retsplejelov nr. 218 af 26. april 1973. Den gældende civilforsvarslov indeholder ikke en sådan regel om foresattes anholdelsesbeføjelse. Dette har i praksis vist sig mindre hensigtsmæssigt.

Til § 36

Bestemmelsen svarer til § 43 i gældende lov.

Til § 37

Bestemmelsen svarer til § 43 a i gældende lov.

Til § 38

Bestemmelsen svarer til § 43 b i gældende lov.

Til § 39

Bestemmelsen svarer til § 43 c i gældende lov.

Til § 40

Bestemmelsen svarer til § 43 d i gældende lov.

Til § 41

Bestemmelsen svarer til § 43 e i gældende lov.

Til § 42

Bestemmelsen afløser § 44 i den gældende lov.

Stk. 1 foreslår, at også befalingsmænd skal være omfattet af civilforsvarslovens regler om straf og disciplinarmidler med de modifikationer, der fremgår af 2. punktum. Med denne udvidelse er der overensstemmelse med reglerne i forsvaret, jfr. militær retsplejelov § 40.

Stk. 2 indeholder den nydannelse, at også civilt ansatte inddrages under straffebestemmelserne under krig eller andre ekstraordinære forhold. Militær straffelov fastslår i § 6, nr. 1, at loven i en krigstid også omfatter civile, der er beskæftiget under forsvarsministeriet.

Til § 43

Bestemmelsen er ny. Den er indsat for at muliggøre dansk ratifikation af de i juni 1977 vedtagne tillægsprotokoller til Genevekonventionerne af 1949 om beskyttelse af krigens ofre. Tillægsprotokollerne indeholder en række bestemmelser, som tilsigter at forøge civilbefolkningens sikkerhed under væbnede konflikter.

Tillægsprotokol I om internationale væbnede konflikter indeholder i art. 61-67 bestemmelser til beskyttelse af civilforsvar og til sikring af, at dette under krigsforhold kan udøve sin humanitære virksomhed. Tillægsprotokollen indfører som internationalt kendetegn til identifikation af civilforsvar en *ligesidet blå trekant på orange baggrund*.

Ifølge tillægsprotokollens art. 62 skal civile civilforsvarsorganisationer og disses personel respekteres og beskyttes. Det samme gælder bygninger og materiel. Ifølge art. 66, stk. 1, bør staterne sørge for, at civilforsvarsorganisationerne og disses personel, bygninger og materiel er let kendelige ved

hjælp af det internationale civilforsvarskendemerke, og staterne skal ifølge art. 66, stk. 8, træffe nødvendige foranstaltninger med henblik på at overvåge anvendelsen af kendemærket samt hindre og modvirke misbrug af dette.

Tillægsprotokollens art. 85 omhandler bekæmpelse af overtrædelser af protokollens forbud mod misbrug, og der sondres mellem overtrædelser og grove overtrædelser; de sidste betragtes som krigsforbrydelser. Forbudte handlinger, for hvilke der ved ratifikation af tillægsprotokollerne bør findes straffebestemmelser, er:

- 1) Misbrug af det internationale civilforsvarskendemerke, Røde Kors-mærket m. v., hvorved i første række forstås anbringelse af mærket på personer, materiel og bygninger, som ikke tjener civilforsvarsmål. Ifølge tillægsprotokollens art. 85, stk. 3, er misbruget en grov overtrædelse (krigsforbrydelse), hvis handlingen begås forsætligt og forårsager død eller alvorlige skader på legeme eller helbred.
- 2) Manglende respekt for kendemærket, f. eks. at dette fjernes fra civilforsvarets indretninger m. v., hvorved den beskyttende virkning bortfalder, eller at personel, der er legitimeret som tilknyttet civilforsvaret i overensstemmelse med protokollens bestemmelser, hindres i at udøve civilforsvarsmæssig virksomhed. Manglende respekt er ikke i sig selv karakteriseret som en grov overtrædelse (krigsforbrydelse). En sådan vil dog foreligge i tilfælde af direkte angreb på enheder og etablissementer forsynet med kendemærket. Efter § 45, stk. 1, i den gældende civilforsvarslov er uberettiget brug af civilforsvarets kendetegn eller uniformer strafbar. Strafferammen er begrænset til bøde. Denne strafferamme, der videreføres med forslaget § 44, stk. 1, er ikke tilstrækkelig til opfyldelse af ratifikation af tillægsprotokollerne.

Den foreslåede strafferamme – 12 års fængsel – er fastsat under henvisning til, at militær straffelovs § 25 har fastsat en tilsvarende ramme for misbrug af eller manglende respekt for »kendetegn eller betegnelse, som er forbeholdt personer, indretninger og materiel, der er bestemt til at yde hjælp til sårede eller syge«.

Denne bestemmelse tager sigte på at ramme uberettiget brug af eller manglende respekt for Røde Kors-kendetegnet og Røde Kors-benævnelsen. Militær straffelovs § 25 er anvendelig som beskyttelse af Røde Kors-mærket, der anvendes af civilforsvarets ambulancetjeneste m.

v., men finder ikke anvendelse på det internationale civilforsvarskendemerke.

Til § 44

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til § 45 i gældende lov.

Til § 45

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til § 46 i gældende lov, idet det dog er angivet i stk. 3, at også selskaber m. v. kan pålægges bødeansvar.

Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 468 af 20. september 1976.

Bekendtgørelse af Lov om civilforsvaret.

Herved bekendtgøres lov om civilforsvaret¹⁾, jfr. lov bekendtgørelse nr. 122 af 1. april 1962, med de ændringer, der følger af § 18 i lov nr. 175 af 30. april 1969²⁾ og lov nr. 325 af 26. juni 1975³⁾. Den bekendtgjorte lovtekst gælder først fuldt ud fra den 15. oktober 1976, jfr. indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 469 af 20. september 1976 om ikrafttræden af lov om ændring af lov om civilforsvaret.

Kapitel I. Centralledelsen.

§ 1. Det er civilforsvarets opgave gennem forebyggende og afhjælpende foranstaltninger at tilvejebringe en civil beskyttelse af liv og ejendom mod følgerne af krigshandlinger i det omfang, sådanne civilforsvarsforanstaltninger træffes i medfør af denne eller anden særlig lov.

Stk. 2. I det omfang indenrigsministeren bestemmer, skal civilforsvaret også i fredstid yde bistand i katastrofetilfælde samt under andre tilsvarende forhold, der gør offentlig indgriben nødvendig. I så tilfælde finder bestemmelserne i denne lov tilsvarende anvendelse.

§ 2. De i § 1 omhandlede opgaver varetages under indenrigsministeriet, der udøver sine beføjelser gennem chefen for civilforsvarsstyrelsen. Efter indenrigsministerens nærmere bestemmelse varetager sundhedsstyrelsen foruden sygehustjenesten, jfr. § 26, sådanne andre opgaver, der står i forbindelse hermed.

Stk. 2. Det påhviler chefen for civilforsvarsstyrelsen at organisere og opretholde de statslige civilforsvarsforanstaltninger, herunder civilforsvarskorpset, den statslige ambulancetjeneste, den centrale signaltjeneste og de offentlige beskyttelsesrum, samt i det hele at forestå landets civilforsvar efter nærmere af indenrigsministeren givne retningslinjer.

Stk. 3. Landet inddeles i civilforsvarsregioner, hvis grænser og organisation fastsættes af indenrigsministere.

Stk. 4. De kommunale civilforsvarsforanstaltninger organiseres og opretholdes af de i § 21 omhandlede civilforsvarskommissioner i overensstemmelse med de af indenrigsministeren fastsatte retningslinjer.

§ 3. Indenrigsministeren er bemyndiget til såvel hos offentlige myndigheder som hos private personer og virksomheder at kræve oplysninger om, hvilke civilforsvarsforanstaltninger der er truffet eller agtes udført, samt i øvrigt sådanne oplysninger, som skønnes nødvendige til løsning af spørgsmål, der står i forbindelse med civilforsvaret.

§ 4. For så vidt udførelsen af de i denne lov omhandlede foranstaltninger m. v. berører en anden ministers sagområde, træffes de nærmere bestemmelser efter forhandling med denne.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan med en anden minister træffe aftale om, at visse foranstaltninger træffes af denne.

Stk. 3. Indenrigsministeren fastsætter efter forhandling med forsvarsministeren retningslinjer for civilforsvarets samarbejde med de militære værn.

§ 5. Til bistand ved gennemførelsen af denne lov nedsætter indenrigsministeren

¹⁾ Lov nr. 152 af 1. april 1949.

²⁾ Vedrørende §§ 19-21.

³⁾ Vedrørende §§ 42-44.

med chefen for civilforsvarsstyrelsen som formand et civilforsvarsråd, bestående af sagkyndige fra politi, brandvæsen og sundhedsvæsen, sagkyndige i tekniske spørgsmål samt repræsentanter for indenrigsministeriet, kommunerne, de militære værn og sådanne frivillige organisationer, som indenrigsministeren i henhold til § 41 har truffet aftale med, samt i fornødent omfang for de i § 4 omhandlede ministerier.

Stk. 2. De nærmere regler for rådets virksomhed fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 3. Det påhviler indenrigsministeren over for det i loven om det civile beredskab omhandlede folketingsudvalg at redegøre for mere betydende foranstaltninger, som gennemføres i medfør af bestemmelser i lovgivningen om civilforsvaret.

Kapitel II. Civilforsvarskorpset.

§ 6. Civilforsvarskorpset organiseres i overensstemmelse med reglerne i §§ 7-15.

Stk. 2. De under korpset organiserede hjælpestyrker har til opgave i samarbejde med eventuelle lokale styrker

- 1) at varetage hjælpetjenesten og andre civilforsvarsopgaver af enhver art inden for områder, der er ramt af krigsskader af større omfang,
- 2) at yde bistand inden for områder, der er ramt af krigsskader af begrænset omfang, jfr. herved § 22, nr. 1.

§ 7. Civilforsvarskorpset består af korpsets skoler og 3 brigader. Indenrigsministeren bestemmer, efterhånden som mandskabsstyrker uddannes, i hvilket omfang antallet af brigader, der indgår i korpsets mobiliseringsstyrker, kan forhøjes, samt hvorvidt en del af det uddannede mandskab kan overføres til anden tjeneste inden for civilforsvaret.

Stk. 2. Brigadernes sammensætning fastsættes af indenrigsministeren.

§ 8. Civilforsvarskorpsets befalingsmænd er:

- faste befalingsmænd,
- befalingsmænd af reserven og
- værnepligtige befalingsmænd.

§ 9. Efter forhandling mellem forsvarsministeren og indenrigsministeren træffes der under iagttagelse af bestemmelserne i loven om værnepligt efter indstilling af indenrigsministeren ved kgl. anordning nærmere bestemmelse om udskrivning og indkaldelse af værnepligtige til tjeneste ved civilforsvarskorpset jævnsides med mandskab til de militære værn.

Stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter, hvilket antal værnepligtige der i henhold til stk. 1 årligt kan indkaldes til uddannelse, samt de nærmere regler for personellens uddannelse og uddannelsestidens længde, der indbefattet genindkaldelser i fredstid ikke kan overstige den for hærens værnepligtige mandskab gældende. Personellet kan herudover genindkaldes til lejlighedsvisе mønstre af kort varighed.

Stk. 3. Personer, der i medfør af loven om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde er overført til sådant arbejde, kan efter indenrigsministerens nærmere bestemmelse anvendes til tjeneste i civilforsvarskorpset.

§ 10. Befalingsmandselever udtages i fornødent antal af den værnepligtige styrke. De forbliver til fortsat tjeneste i et af indenrigsministeren fastsat tidsrum, som dog ikke kan overstige det for værnepligtige befalingsmænd ved hæren gældende. Som befalingsmandselever udtages fortrinsvis frivillige, der er egnede.

Stk. 2. Udnævnelse til befalingsmand af reserven kan kun finde sted efter den pågældendes eget ønske.

§ 11. Personer, der er bestemt til indkaldelse til civilforsvarskorpset, står efter regler, der nærmere fastsættes af indenrigsministeren, til rådighed for civilforsvarskorpset indtil udløbet af det kalenderår, i hvilket de fylder 50 år.

§ 12. De værnepligtige ved civilforsvarskorpset er med hensyn til kvarter, forplejning, beklædning, lønning, fribefordring o. lign. undergivet de for hærens værnepligtige gældende regler.

§ 13. Efter indenrigsministerens nærmere bestemmelse kan frivilligt personel anvendes i civilforsvarskorpset mod passende nedsættelse i indkaldelserne af værnepligtigt personel.

Stk. 2. De for de værnepligtige gældende regler, herunder de i § 12 omhandlede bestemmelser, finder under tjenesten anvendelse på det frivillige personel, medmindre særlig undtagelse måtte være gjort.

Stk. 3. De nærmere regler for det frivillige personels uddannelse og tjenesteforhold fastsættes af indenrigsministeren.

§ 14. Uddannelse af civilforsvarskorpsets faste befalingsmænd sker på korpsets skoler, der ligeledes kan uddanne andet personel inden for civilforsvaret, alt efter nærmere af indenrigsministeren fastsatte regler.

§ 15. Samtlige udgifter ved civilforsvarskorpset afholdes af staten.

Kapitel III. Det lokale civilforsvar.

§ 16. Inden for hver politikreds, jfr. dog §§ 17 og 24, påhviler det politimesteren efter nærmere af indenrigsministeren givne retningslinjer at varetage følgende opgaver:

- 1) evakuering,
- 2) varsling af civilbefolkningen,
- 3) tilsyn med de i § 19 omhandlede hjælpetjenester uden for civilforsvarsområderne,
- 4) tilsyn med bedriftværn (§ 33) uden for civilforsvarsområderne,
- 5) afspærring,
- 6) bevogtning,
- 7) den til disse opgavers løsning fornødne signaltjeneste samt
- 8) sådanne andre opgaver, som af indenrigsministeren efter forhandling med justitsministeren henlægges til politiet.

§ 17. Såfremt der i et civilforsvarsområde (§ 20) indgår flere politikredse eller dele heraf, varetages de i § 16 nævnte opgaver for hele området af en enkelt politimester efter indenrigsministerens bestemmelse.

§ 18. Det personel, der i medfør af denne lov måtte blive stillet til rådighed for en politimester til brug ved løsningen af de i § 16 omhandlede opgaver, står under dens ledelse. Det samme gælder de afdelinger af civilforsvarskorpset, der måtte blive indsat til løsning af nogen af de omhandlede opgaver. Også de i § 16, nr. 3 og 4, omhandlede hjælpetjenester og bedriftværn står i

katastrofetilfælde under politimesterens ledelse.

§ 19. Det påhviler enhver kommune uden for civilforsvarsområderne (§ 20) efter nærmere af indenrigsministeren givne retningslinjer at organisere og opretholde en socialtjeneste til hjælp, modtagelse, indkvartering og forplejning af evakuerede.

Stk. 2. Hvor der i en af de i stk. 1 omhandlede kommuner er etableret frivillige civilforsvarsordninger (sogneværn), indgår disse sammen med socialtjenesten i en samlet plan for kommunens hjælpetjeneste.

§ 20. Indenrigsministeren udpeger de bymæssigt bebyggede områder af landet, der skal være civilforsvarsområder.

§ 21. I hvert civilforsvarsområde, jfr. dog § 24, nedsætter kommunalbestyrelsen en civilforsvarskommission, bestående af følgende medlemmer:

- Borgmesteren, formand,
- politimesteren,
- civilforsvarslederen (§ 23, stk. 2),
- to medlemmer udpeget af kommunalbestyrelsen,
- to medlemmer udpeget af sådanne frivillige organisationer, med hvilke indenrigsministeren har truffet aftale, jfr. § 41; et at disse medlemmer skal repræsentere den kvindelige hjælpetjeneste.

Stk. 2. Såfremt civilforsvarsområdet omfatter flere kommuner eller dele deraf, nedsættes kommissionen af kommunalbestyrelsen i den efter folketal største kommune i området. Til kommissionen udpeges da yderligere en repræsentant af kommunalbestyrelsen i den anden kommune eller, hvis der i området indgår mere end to kommuner eller dele deraf, to repræsentanter af de andre kommunalbestyrelser i forening.

§ 22. Det påhviler civilforsvarskommissionen efter nærmere af indenrigsministeren givne retningslinjer at varetage følgende opgaver:

- 1) organisering af hjælpetjenesten. Det påhviler herunder kommissionen i fredstid at organisere og opretholde en brandtjeneste, en reservevandforsyningstjeneste, en redningstjeneste, en rydningstjeneste, en

socialtjeneste og en teknisk tjeneste, alt i et sådant omfang, at disse tjenestegrene ved hjælp af frivillige, det i §§ 29 og 30 omhandlede personel samt værnepligtige, jfr. §§ 7, 31 og 32, er i stand til inden for området dels at afbøde følgerne af krigshandlinger af begrænset omfang, dels at yde øjeblikkelig indsats ved mere omfattende skader, jfr. herved § 6, stk. 2.

2) tilsyn med bedriftværnene,

3) tilsyn med egenbeskyttelsen (karréværn, villaværn o. lign.),

4) den til disse opgavers løsning fornødne signaltjeneste,

5) de offentlige beskyttelsesrum, jfr. § 25, stk. 1, samt

6) andre opgaver efter indenrigsministerens nærmere bestemmelse.

§ 23. Hjælpetjenesten, bedriftværnene og egenbeskyttelsen ledes i katastrofetilfælde af civilforsvarskommissionens formand. Afdelinger af civilforsvarskorpset, der inden for et civilforsvarsområde måtte blive indsat til løsning af nogen af de i § 22, nr. 1, omhandlede opgaver, er i denne henseende underlagt civilforsvarskommissionens formand. Tilsvarende gælder, hvor der i et civilforsvarsområde er indsat ambulancer fra den statslige ambulancetjeneste.

Stk. 2. Civilforsvarskommissionens formand udpeger efter forhandling i kommissionen en dertil egnet person til som civilforsvarsleder på sine vegne

1) at varetage ledelsen af det lokale civilforsvars opbygning og opretholdelse,

2) i katastrofetilfælde at udøve den i stk. 1 omhandlede ledelse af civilforsvarsstyrkerne.

Stk. 3. Civilforsvarskommissionens formand antager den fornødne medhjælp til civilforsvarslederen.

§ 24. De nærmere bestemmelser for organiseringen af civilforsvaret i det storkøbenhavnske civilforsvarsområde til varetagelse af de i §§ 16 og 22 omhandlede opgaver fastsættes af indenrigsministeren efter forhandling med de kommunale myndigheder og politimyndighederne inden for området.

§ 25. Samtlige udgifter ved de i § 16 omhandlede foranstaltninger samt ved de

offentlige beskyttelsesrum, jfr. § 22, nr. 5, afholdes af staten, der ligeledes bærer samtlige udgifter ved reservevandforsyningstjenesten, jfr. § 22, nr. 1, og ved den i § 22, nr. 4 omhandlede signaltjeneste.

Stk. 2. Indenrigsministeren bestemmer med tilslutning fra folketingets finansudvalg, i hvilket omfang staten deltager i udgifterne ved de andre i § 22 omhandlede foranstaltninger. Udgifterne ved disse påhviler i øvrigt vedkommende kommuner.

§ 26. Det påhviler samtlige sygehuse at forberede og gennemføre sådanne foranstaltninger, at de er i stand til under krigsforhold efter foretagelse af de fornødne sikringsforanstaltninger at modtage og behandle syge og tilskadekomne fra de militære værn og fra civilbefolkningen samt til at yde gensidig bistand og til at deltage i oprettelsen og driften af behandlingssteder uden for sygehuse. De nærmere regler herfor fastsættes af indenrigsministeren efter forhandling med forsvarsministeren.

Stk. 2. Udgifter til foranstaltninger, der efter pålæg af sundhedsstyrelsen eller chefen for civilforsvarsstyrelsen træffes udelukkende til opfyldelse af bestemmelserne i stk. 1, afholdes af staten efter nærmere af indenrigsministeren med tilslutning af folketingets finansudvalg givne regler.

§ 27. Det påhviler politimestrene, civilforsvarskommissionerne — i det storkøbenhavnske civilforsvarsområde de i henhold til § 24 udpegede myndigheder —, samtlige kommuner og sygehuse i nærmere af chefen for civilforsvarsstyrelsen fastsat omfang af foranstaltede øvelser med civilforsvaret.

Stk. 2. Indenrigsministeren bestemmer med tilslutning fra folketingets finansudvalg, i hvilket omfang staten deltager i udgifter ved de i stk. 1 omhandlede øvelser.

§ 28. Staten afholder samtlige udgifter til aflønning af og andre ydelser til personel under civilforsvaret — herunder den kommunale hjælpetjeneste — bortset fra kommunalt ansatte personer, hvis funktioner i civilforsvaret helt eller delvis falder inden for deres normale tjenesteområde.

Stk. 2. Indenrigsministeren træffer med tilslutning af folketingets finansudvalg beslutning om, hvorvidt aflønning og udbe-

taling af andre ydelser kan finde sted og efter hvilke nærmere regler.

Stk. 3. Indenrigsministeren bestemmer med tilslutning af folketingets finansudvalg, hvorvidt og i hvilket omfang staten deltager i udgifter til aflønning af det i § 23 omhandlede personale.

Kapitel IV. Almindelige bestemmelser.

§ 29. Enhver her i landet bosat person er — forudsat at tjeneste ved de militære værn ikke er til hinder derfor — fra og med det kalenderår, i hvilket han fylder 16 år, til og med det kalenderår, i hvilket han fylder 65 år, pligtig at forrette tjeneste inden for civilforsvaret (civilforsvarspligt). De nærmere regler herfor fastsættes ved ggl. anordning.

§ 30. Personer, der som tjenestemænd eller på anden måde er beskæftiget i statens eller kommunens tjeneste eller i koncessionerede virksomheder, er pligtige at udføre de opgaver, som måtte blive dem pålagt til gennemførelse af civilforsvarsforanstaltninger.

§ 31. Til tjeneste i civilforsvaret, bortset fra civilforsvarskorpset, kan anvendes følgende grupper af værnepligtige:

a. Værnepligtige, der er erklæret for tjenstdygtige, men som ikke er blevet bestemt til indkaldelse til forsvaret eller civilforsvarskorpset.

b. Værnepligtige, der er udskrevet som egnede til hjemmeværnet, jfr. § 13, stk. 2, punkt 2, i lov nr. 168 af 31. maj 1961 om hjemmeværnet, men som hverken er blevet bestemt til indkaldelse hertil eller frivilligt har påtaget sig mødepligt herved, og som af forsvarsministeren overføres til tjeneste i civilforsvaret.

c. Værnepligtige, som er erklæret for stedse uskikkede til al tjeneste i forsvaret, herunder hjemmeværnet, og civilforsvarskorpset, men hvis helbredstilstand ikke er til hinder for, at de deltager i tjeneste i civilforsvaret.

Stk. 2. De i stk. 1 omhandlede værnepligtige står efter regler, der fastsættes af indenrigsministeren, til rådighed for civilforsvaret indtil udløbet af det kalenderår, i hvilket de fylder 50 år, jfr. herved § 29.

Stk. 3. De indkaldte gennemgår en grunduddannelse, der omfatter indtil 200 timer. Under denne uddannelse vil de pågældende kunne indkvarteres under kasernemæssige forhold.

Stk. 4. Efter grunduddannelsen gennemgår de værnepligtige en fortsat uddannelse, der ikke må medføre pligtig tjeneste ud over 50 timer om året i 2 år, og som så vidt muligt foregår uden for normal arbejdstid. Herudover kan de værnepligtige genindkaldes til lejlighedsvisе mønstringer og øvelser af kortere varighed. Den fortsatte uddannelse påhviler for værnepligtige, der indgår i den i § 22 omhandlede hjælpetjeneste, vedkommende civilforsvarskommission og for værnepligtige, der er afgivet til løsning af de i § 16 omhandlede opgaver, vedkommende politimester, jfr. dog §§ 17 og 24.

Stk. 5. Blandt de indkaldte værnepligtige udtages i fornødent antal egnede befalingsmænd, fortrinsvis sådanne, der selv ønsker det. Disse gennemgår en supplerende uddannelse, omfattende indtil 200 timer, eventuelt under kasernemæssig indkvartering. Efter uddannelsen til befalingsmænd er de — bortset fra deltagelse i mønstringer og øvelser — forpligtede til at gøre tjeneste i indtil 4 år, regnet fra afslutningen af befalingsmandsuddannelsen. Tjenesten må ikke omfatte mere end 50 timer om året.

Stk. 6. Indenrigsministeren fastsætter i øvrigt de nærmere regler for den i stk. 3-5 omhandlede uddannelse m. v., ligesom han fastsætter regler om de værnepligtiges forhold under tjenesten, herunder om deres kvarter, forplejning, beklædning, lønning, fribefordring og lignende.

Stk. 7. Samtlige udgifter i forbindelse med den her omhandlede værnepligt afholdes af staten.

§ 32. Personer, hvem der påhviler pligt til møde ved de militære værn, herunder hjemmeværnet, i tilfælde af mobilisering eller forhøjet beredskab inden for disse, kan ikke anvendes i civilforsvaret.

Stk. 2. Forsvarsministeren træffer efter forhandling med indenrigsministeren bestemmelse om, hvilke personer der bør fritages for sådan mødepligt for at kunne indgå i civilforsvarets styrker.

Stk. 3. Indenrigsministeren træffer be-

stemmelse om, hvilke personer der bør fritages for mødepligt inden for civilforsvaret for i katastrofetilfælde at kunne forblive i anden virksomhed af livsvigtig betydning.

Stk. 4. Forsvarsministeren træffer efter forhandling med indenrigsministeren bestemmelse om, i hvilket omfang ikke-tjenstgørende værnepligtige, der er uddannet ved en af forsvarrets myndigheder, men som ikke er bestemt til ved fredsstyrkens forøgelse at give møde ved en af disse, jfr. § 13, stk. 2, punkt 1, i lov nr. 168 af 31. maj 1961 om hjemmeværnet, eller som ikke frivilligt har påtaget sig mødepligt ved hjemmeværnet, kan overføres fra hjemmeværnet til civilforsvaret. Sådanne værnepligtige vil dog fortsat på begæring kunne antages til tjeneste i hjemmeværnet, i hvilket tilfælde de tilbageføres hertil, jfr. dog nærværende paragrafs stk. 2.

Stk. 5. Indenrigsministeren fastsætter de nærmere regler for det overførte mandskabs tjeneste.

§ 33. Det påhviler enhver offentlig og privat virksomhed, der inden for et samlet område beskæftiger mindst 75 personer, efter nærmere af indenrigsministeren fastsatte regler at træffe foranstaltninger til virksomhedens beskyttelse under krigsforhold (bedriftværn). Den herved tilvejebragte hjælpetjeneste m. v. skal være således beskaffen, at virksomheden ved egne hjælpemidler umiddelbart kan bekæmpe virkningerne af begrænsede krigsskader.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan helt eller delvis fritage de nævnte virksomheder for at gennemføre de omhandlede foranstaltninger, ligesom ministeren, hvor det på grund af forholdene skønnes påkrævet, kan bestemme, at bedriftværnsforanstaltninger, skal gennemføres også i andre virksomheder end de i stk. 1 omhandlede.

§ 34. Indenrigsministeren bemyndiges til at bestemme, at der i områder med tættere bebyggelse inden for civilforsvarsområderne skal træffes foranstaltninger til egenbeskyttelse under krigsforhold (karréværn). Inden for disse områder, hvis grænser fastsættes af indenrigsministeren, påhviler det vedkommende bygningers ejere efter nærmere af indenrigsministeren fastsatte regler at tilrettelægge en hjælpetjeneste, således at be-

boerne selv umiddelbart kan bekæmpe virkningerne af begrænsede krigsskader.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan pålægge ejerne at anskaffe håndkraftsprøjter og andet nødvendigt materiel og kan om fornødent lade dette anskaffe for ejernes regning. Hvor et karréværn omfatter flere ejendomme, fordeler civilforsvarskommissionerne — i Storkøbenhavn den myndighed, der hertil udpeges, jfr. § 24 — udgifterne mellem de pågældende ejere. Beløbene kan inddrives ved udpantning. Med tilslutning fra folketingets finansudvalg kan indenrigsministeren dog bestemme, at staten helt eller delvis afholder udgifterne ved anskaffelse af håndkraftsprøjter og lignende materiel.

§ 35. Borgerne er pligtige mod fuld erstatning at stille deres ejendom til rådighed for civilforsvaret.

Stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter de nærmere regler for den i stk. 1 omhandlede overdragelse.

Stk. 3. Erstatningen fastsættes i mangel af mindelig overenskomst af en vurderingskommission, bestående af 3 medlemmer, nemlig vedkommende dommer i borgerlige sager som formand (i København et af præsidenterne for Københavns byret udpeget medlem af nævnte ret og på Frederiksberg dommeren i Frederiksberg birks 3. afdeling), et af indenrigsministeren udnævnt medlem samt et af vedkommende kommunalbestyrelse udnævnt medlem. Indenrigsministeren fastsætter de nærmere regler for vurderingskommissionernes virksomhed og omkostningerne herved.

Stk. 4. Vurderingskommissionens afgørelse kan af hver af parterne inden 6 uger indbringes for det i stk. 5 omhandlede vurderingsnævn.

Stk. 5. Vurderingsnævnet består af en af kongen udnævnt formand, der skal opfylde de i retsplejeloven foreskrevne betingelser for at beskikkes til landsdommer, og 4 af indenrigsministeren udpegede medlemmer. Indenrigsministeren fastsætter de nærmere regler for nævnets virksomhed og omkostningerne herved.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1-3 kan om fornødent anvendes også med hensyn til rekvisition af befordringsmidler uanset bestemmelserne i lov nr. 337 af 21. september 1939 angående tilvejebringelse af befor-

dringsmidler til brug for krigsmagten og ved beskyttelsen af civilbefolkningen mod følgerne af luftangreb.

§ 36. De i lovgivningen om indkvartering indeholdte bestemmelser om ekstraordinær indkvartering finder tilsvarende anvendelse, for så vidt angår civilforsvarsstyrker.

Stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter de nærmere bestemmelser om, hvilke ekstraordinære indkvarteringsydelser der kan kræves i henhold til stk. 1, om godtgørelsen for disse samt om fremgangsmåden ved deres tilvejebringelse.

§ 37. Personel og materiel fra det lokale civilforsvar kan, når forholdene gør det påkrævet, efter nærmere af indenrigsministeren fastsatte regler kræves stillet til rådighed uden for vedkommende lokale områder.

Stk. 2. De herved forvoldte direkte udgifter afholdes af den myndighed, for hvilken det pågældende materiel og personel stilles til rådighed, dog at der i særlige tilfælde efter indenrigsministerens bestemmelse vil kunne ydes tilskud fra statskassen til disse udgifter. Indenrigsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler for betalingen af de heromhandlede ydelser.

§ 38. Borgerne er pligtige at rette sig efter de påbud, som vedkommende myndigheder måtte udstede med henblik på civilforsvaret, herunder vedrørende dettes øvelser.

Stk. 2. Det påhviler i katastrofetilfælde enhver på forlangende af civilforsvaret at yde den hjælp til afværgelse og afhjælpning af skader, som han måtte være i stand til.

Stk. 3. Borgerne er ved ordre om evakuering pligtige til inden for de givne frister at forlade hjemstedet og begive sig ad de anviste veje til de udpegede indkvarteringsområder. Borgerne er pligtige at stille deres boliger eller andre lokaler til rådighed for de evakuerede og om fornødent at yde dem bospisning. Indenrigsministeren fastsætter, hvilken godtgørelse der skal ydes herfor.

§ 39. Ved ordre til mærklægning er borgerne pligtige ufortøvet at gennemføre denne i det af myndighederne angivne omfang.

Stk. 2. Det påhviler borgerne på egen be-

kostning at anskaffe og anbringe fornødent mærklægningsmateriel.

Stk. 3. Ansvar for gennemførelsen af mærklægning påhviler den, der som ejer, lejer eller bruger har rådighed over den pågældende lyskilde.

§ 40. Indenrigsministeren bemyndiges til at påbyde kontrol med her i landet fremstillede eller fra udlandet indførte genstande eller midler bestemt til anvendelse i civilforsvarsøjemed samt til at foreskrive nærmere regler for og om fornødent udstede forbud mod handel og reklamering med sådanne midler.

§ 41. Indenrigsministeren kan med organisationer og private personer træffe aftale om, at der overdrages dem opgaver, som står i forbindelse med nærværende lovs formål.

Stk. 2. Foreninger og organisationer, hvis virksomhed vedrører løsningen af de i denne lov omhandlede opgaver, står i det omfang, i hvilket dette er tilfældet, under tilsyn af indenrigsministeren og skal efterkomme de bestemmelser, der i så henseende måtte blive truffet af denne.

§ 42. Medmindre disciplinarmidler bringes i anvendelse, jfr. § 43 a, stk. 1, straffes den til civilforsvarstjeneste indkaldte værnepligtige med bøde, hæfte eller fængsel i indtil 1 år, såfremt han:

- 1) nægter at gøre civilforsvarstjeneste,
- 2) udebliver eller uberettiget fjerner sig fra tjenestestedet,
- 3) ikke efterkommer en foresats tjenstlige befaling eller
- 4) i øvrigt undlader at efterkomme de pligter, som tjenesten medfører.

Stk. 2. I krigstid kan straffen stige til fængsel indtil 2 år.

Stk. 3. Sagerne behandles som politisager. Retsmidlerne i retsplejelovens kapitel 68, 69, 71 og 72 kan anvendes i samme omfang som i sager, som det efter de almindelige regler i retsplejeloven tilkommer statsadvokaten at forfølge.

§ 43. Indenrigsministeren bestemmer, i hvilket omfang strafafsoning eller ulovligt fravær skal medføre eftertjeneste eller hjemsendelse med henblik på fornyet indkaldelse.

Eftertjenesten kan ikke overstige afsoningstiden og den tid, den pågældende eventuelt har været ulovligt fraværende.

Stk. 2. Den, der anden gang dømmes for at nægte at gøre civilforsvarstjeneste, jfr. § 42, stk. 1, nr. 1, hjemsendes og kan ikke senere indkaldes.

§ 43 a. I stedet for mindre straffe efter § 42 skal anvendes disciplinarmidler, medmindre omstændighederne taler derimod.

Stk. 2. Disciplinarmidler kan ikke indbringes for retten.

§ 43 b. Som disciplinarmidler kan anvendes belæring, tilrettevisning, arbejde og efterøvelse i en del af fritiden, fremstilling, vagt eller anden tjeneste uden for orden, fratagelse af friheder samt overflytning til anden tjeneste.

Stk. 2. Medfører anvendelse af disciplinarmidler indgreb i adgangen til at forlade tjenestestedet efter tjenestens ophør, må dette ikke ske for længere perioder end 3 dage ad gangen med mindst 1 dags mellemrum mellem perioderne, og anvendelsen må ikke udstrækkes ud over 14 dage.

Stk. 3. Indenrigsministeren fastsætter de nærmere regler om anvendelse af disciplinarmidler, herunder regler om samtidig anvendelse af flere disciplinarmidler.

Stk. 4. Indenrigsministeren bestemmer, hvem der skal have myndighed til at anvende disciplinarmidler, og omfanget af denne myndighed.

§ 43 c. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, kan forlange udståelsen udsat i indtil 2 x 24 timer efter meddelelsen om disciplinarmidlet.

§ 43 d. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, kan forlange sagen forelagt for et disciplinarnævn til afgørelse.

Stk. 2. Disciplinarnævnets afgørelse kan såvel af den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, som af den, der har pålagt disciplinarmidlet, forlanges forelagt et ankenævn til afgørelse. Ankenævnets afgørelse kan ikke indbringes for domstolene eller indenrigsministeren.

Stk. 3. Disciplinarnævnet består af en dommer som formand samt to andre medlemmer, hvoraf den ene så vidt muligt skal

være en talsmand og af samme grad som den, der er blevet pålagt disciplinarmidlet, medens den anden skal være dennes foranstående.

Stk. 4. Ankenævnet, der oprettes af indenrigsministeren, består af en formand og to andre medlemmer. Formanden skal være en landsdommer eller en dommer, der opfylder de almindelige betingelser for at kunne beskikkes til landsdommer. De øvrige medlemmer er en statsadvokat, der udpeges af justitsministeren, og en advokat, der udpeges af Advokatrådet.

Stk. 5. Indenrigsministeren fastsætter de nærmere regler for udpegning af disciplinarnævnets medlemmer og for disciplinarnævnets og ankenævnets virksomhed.

§ 43 e. Indbringelse af et disciplinarmiddel for disciplinarnævnet eller ankenævnet har ikke opsættende virkning på udståelsen, medmindre andet bestemmes af vedkommende nævns formand.

Stk. 2. Et disciplinarmiddel skal indbringes for disciplinarnævnet eller ankenævnet inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om disciplinarmidlet, henholdsvis om disciplinarnævnets afgørelse. Vedkommende nævns formand kan bestemme, at der skal ses bort fra overskridelse af klagefristen, når der er særlig grund hertil.

§ 44. Bestemmelserne i § 42, § 43, og § 43 a-e finder tilsvarende anvendelse på det i § 13 omhandlede frivillige personel.

Stk. 2. For andet frivilligt personel under civilforsvaret kan der ved kgl. anordning fastsættes nærmere regler for anvendelse af disciplinarmidler. Ved hel eller delvis mobilisering af civilforsvaret finder bestemmelserne i § 42, § 43 og § 43 a-e dog tilsvarende anvendelse også på disse frivillige.

§ 45. Ubertigt benyttelse af civilforsvarets kendetegn eller uniformer eller benyttelse af kendetegn eller uniformer, der har en sådan lighed med disse, at en forveksling let kan finde sted, straffes i henhold til bestemmelsen i § 132 i borgerlig straffelov, jfr. bekendtgørelse nr. 215 af 24. juni 1939.

Stk. 2. Ubertigt benyttelse af civilforsvarets signaler eller benyttelse af signaler,

der har en sådan lighed med disse, at en forveksling kan finde sted, straffes med bøde eller hæfte. Under særlige forhold kan straffen stige til fængsel i indtil 2 år. Sagerne behandles som politisager.

§ 46. Overtrædelse af nærværende lov i øvrigt samt overtrædelse af forbud eller undladelse af at efterkomme påbud, udstedt i medfør af loven, straffes med bøde eller hæfte, for så vidt forholdet ikke efter sin beskaffenhed medfører højere straf efter den øvrige lovgivning.

Stk. 2. Under særlige forhold kan straffen stige til fængsel i indtil 2 år.

Stk. 3. Sagerne behandles som politisager.

§ 47. Denne lov gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. an-

ordning sættes i kraft i de pågældende landsdele med de ændringer, som følger af disses særlige forhold.

Stk. 2. På Færøerne kan loven kun sættes i kraft efter forhandling med det færøske hjemmestyre.

Lov nr. 80 af 9. marts 1962 om ændringer i lov om civilforsvaret indeholder i § 2. følgende bestemmelse:

§ 2. Lov nr. 336 af 25. juni 1940 om civilbeskyttelsestjeneste m. v. som ændret ved lov nr. 137 af 31. marts 1941, lov nr. 421 af 11. september 1945 og lov nr. 152 af 1. april 1949 § 46 ophæves.

Indenrigsministeriet, den 20. september 1976.

Egon Jensen.

/ Louis Heegaard.